

Intro onderbouw 4e editie – De matrix

De centrale leerlijn van Intro bestaat uit het ontwikkelen van vaardigheden. Vaardigheden op muzikaal gebied en vaardigheden op metacognitief gebied.

Muzikale vaardigheden

1. Muzikaal materiaal
2. Creatieve vaardigheden
3. Luistervaardigheden

Metacognitieve vaardigheden

1. Samenwerken
2. Verbreding referentiekader (out of the box denken, creative commitment, onderzoeksvaardigheden)
3. Reflectie & feedback

Elk van deze zes gebieden van vaardigheden zijn uitgewerkt in 9 niveaus, die met 1 t/m 9 sterren op de modules zijn aangegeven.

De beschreven vaardigheden zijn cumulatief. Dat betekent dat bij één niveau genoemde vaardigheden in alle daaropvolgende niveaus kunnen voorkomen en aldus verder ontwikkeld worden.

Gedurende de ontwikkeltijd van Intro wordt deze matrix steeds verder aangevuld en verfijnd. Behalve de matrix is er het *Overzicht werkvormen en begrippen per module*, waarin per module is aangegeven wat er aan vaardigheden, werkvormen en begrippen wordt behandeld. Met deze informatie kunt u op eenvoudige wijze een doorlopende en complete leerlijn uit de beschikbare modules samenstellen.

Ster 1

Muzikale vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. <i>Zing/speel vaardigheden</i>: een eenstemmige zangmelodie zingen met gegeven begeleiding; een korte eenstemmige melodie meespelen met een gegeven begeleiding; de stamtonen kunnen vinden op het keyboard. De taal van liedjes is Nederlands of Engels op het niveau van groep 8. b. <i>Complexiteit van het materiaal</i>: het zingen van zangpartijen die veel herhaling bevatten; ritmisch ostinate partijen spelen met per partij drie tot vier verschillende tonen / akkoorden. c. <i>Textuur</i>: een eenstemmige melodie zingen; een canon zingen; een twee- of driestemmige homofone akkoordbegeleiding spelen; een ritmische ostinaat of een ostinate bas spelen, samen met een (gezongen of gespeelde) melodie. d. <i>Vorm en lengte van het materiaal</i>: liederen zingen met een couplet-refreinstructuur; partijen van vier maten spelen.
Creatieve vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. <i>Improviseren</i>: bij een gegeven voorzin/call een ritmische nazin/response van een tot twee maten klappen of spelen; met enkele gegeven noten reproduceerbare melodische motieven van een tot twee maten improviseren op een begeleiding van vier tot acht maten. Bij het improviseren wordt op tijd begonnen en gestopt en in de maat gespeeld. b. <i>Componeren</i>: met gegeven noten een basgroove of tweestemmige akkoordengroove componeren van twee maten en met twee akkoorden; een ritme met twee lagen componeren. c. <i>Vastleggen</i>: het (tussen)resultaat op een telefoon vastleggen en daarmee zelfstandig de checklist invullen, of deze opname de volgende les als geheugensteun gebruiken.
Luistervaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. Actief luisteren naar (korte) stukken muziek, zowel bekend als onbekend. b. Een eigen betekenis geven aan muziek die wordt beluisterd en die betekenis beschrijven. c. Onderscheid maken tussen geluid en stilte. d. De verschillende onderdelen van een song (couplet en refrein) van elkaar onderscheiden en weergeven in een vormschema. e. Verschillende functies (zoals bas, melodie, begeleiding) identificeren. f. Onderscheid maken tussen de parameters in termen van hoog/laag, snel/langzaam, hard/zacht, kort/lang. g. Enkele popinstrumenten herkennen en benoemen (zoals gitaar, basgitaar, drums, keyboard).
Samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> a. Met de klas een lied zingen, een (eenstemmig) spelstuk uitvoeren onder leiding van de docent. b. Alleen een (korte) improvisatie- of componeeropdracht uitvoeren, daarbij gecoacht door de docent. c. Een luistervraag beantwoorden en die onder leiding van de docent bespreken in de klas.
Referentiekader	<ul style="list-style-type: none"> a. Zich bewust zijn van de ander en de mening, voorkeur en keuzes van de ander respecteren. b. Zich concentreren op een opdracht en die binnen de gegeven tijd tot uitvoer brengen. c. Weten welke kennis je nodig hebt voor het uitvoeren van een (praktische) opdracht en die kennis gebruiken.
Reflectie	<ul style="list-style-type: none"> a. <i>Reflectie</i>: aangeven welk deel van een opdracht (heel) goed ging en welk deel meer moeite gaf; zichzelf een globale beoordeling geven.

	b. <i>Feedback geven:</i> - c. <i>Feedback ontvangen:</i> eenvoudige feedback van de docent vertalen in muzikaal handelen.	
Begrippen bekend *	intro bandinstrumenten (drums, gitaar, bas) lang en kort langzaam en snel noot ritme toonhoogte	
Begrippen nieuw *	achtergrondkoor afterbeat akkoord akoestisch instrument bas beat (tel) begeleiding bodypercussie componeren / compositie couplet driekwartsmaat dynamiek eenstemmig elektrisch instrument herhalen / herhalingsteken improviseren kwartnoot maat meerstemmig melodie	motief notenbalk notennaam op het gehoor percussie refrein riff rust(en) slagwerk / slaginstrumenten snaredrum, bassdrum, hihat solo staccato tab tempo timing toonduur tweede stem / tweestemmig vierkwartsmaat vorm

* Een begrip wordt in twee opeenvolgende sterren als 'nieuw' aangeboden en vervolgens ook nog een of twee sterren als 'bekend'.

Ster 2

Muzikale vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. <i>Zing/speel vaardigheden</i>: een eenstemmige zangmelodie zingen met gegeven begeleiding; zelfstandig (zonder gegeven begeleiding) een eenstemmige of (samen met anderen) een homofone tweestemmige partij spelen; kruizen en mollen kunnen vinden op het keyboard. De taal van liedjes is Nederlands of Engels op het niveau van klas 1 vmbo/havo. b. <i>Complexiteit van het materiaal</i>: het zingen van een éénstemmige zangmelodie met call-and-response of wisselzang; zang- en speelmelodieën bevatten af en toe een melodische of ritmische variatie of een onverwachte wending. c. <i>Textuur</i>: een gezongen melodie combineren met een homofone akkoordbegeleiding of ritmebegeleiding; tweestemmige, homofone melodiepartijen spelen; een ostinate bas combineren met een homofone akkoordbegeleiding; twee ritmisch verschillende ostinate partijen door elkaar spelen (bijvoorbeeld halve noten tegen een eenvoudig syncopisch ritme). d. <i>Vorm en lengte van het materiaal</i>: liedjes met een bridge of pre-chorus zingen; in een begeleiding twee (ostinate) ritmes met elkaar afwisselen (bijvoorbeeld in een couplet en refrein).
Creatieve vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. <i>Improviseren</i>: in tweetallen een ritmische call-and-response improviseren op een begeleiding; een melodische improvisatie van vier maten uitvoeren, met enkele noten en een duidelijk eindpunt. b. <i>Componeren</i>: op een gegeven begeleiding een melodie van vier maten componeren, bestaande uit herhalende motieven, met een duidelijk eindpunt. Een ritme van drie lagen componeren. c. <i>Vastleggen</i>: een melodie opschrijven met notennamen; een ritme grafisch vastleggen; de intro app gebruiken om een partij bij de gegeven begeleiding ritmisch correct op te nemen.
Luistervaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. Onderdelen van een song met elkaar vergelijken (zoals verschillende coupletten, couplet en refrein). b. Bewust luisteren naar verschillende functies (zoals bas, melodie, begeleiding) en die beschrijven. c. Globaal onderscheid maken binnen de parameters (bijvoorbeeld hoger/lager, sneller/langzamer). d. Herhaling en contrast herkennen en benoemen. e. Een onderscheid maken tussen blazers en strijkers.
Samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> a. Met een groep uit de klas een lied zingen (bijvoorbeeld in wisselzang), onder leiding van de docent. b. Met een groep uit de klas een onderdeel van een spelstuk uitvoeren, onder leiding van de docent. Andere groepen spelen andere onderdelen; de leerling moet dus wachten en inpassen. c. In duo's – met een zelf gekozen duopartner – een (korte) improvisatie- of componeeropdracht uitvoeren, waarbij de opdracht voor beide hetzelfde is en waarvoor dus gezamenlijke consensus en oefening noodzakelijk is. d. Verantwoordelijkheid voor het eigen handelen dragen.
Referentiekader	<ul style="list-style-type: none"> a. Zich bewust zijn van de ander en zich realiseren dat de identiteit van de ander geen gevaar vormt voor de eigen identiteit. b. Zich bewust zijn van afleidende factoren en die vermijden bij het uitvoeren van een opdracht. c. Tot eigen nieuw werk komen binnen vastgestelde grenzen.

Reflectie	<p>a. <i>Reflectie</i>: zichzelf beoordelen in relatie tot andere prestaties in de groep; aangeven welke leerpunten belangrijk zijn ('Waar ga ik voortaan extra op letten?').</p> <p>b. <i>Feedback geven</i>: aan de hand van sturende vragen van de docent ('Was het in de maat?') feedback geven op een prestatie van de klas als geheel, op één muzikaal aspect.</p> <p>c. <i>Feedback ontvangen</i>: feedback van docent of een medeleerling vertalen in muzikaal gedrag.</p>	
Begrippen bekend *	<p>achtergrondkoor aftellen afterbeat bas bassdrum beat /beatboxen bodypercussie driekwartsmaat hoog - laag improviseren</p>	<p>intro kort – lang kwartnoot motief percussie riff ritme ritmisch motief tempo</p>
Begrippen nieuw *	<p>akkoord begeleiding break bridge call-and-response clave (ritme) coda compositie contrabas couplet dynamiek eenstemmig groove G-sleutel herhalingsteken hook maat maatcijfer</p>	<p>maatstreep meerstemmig melodie melodisch motief opmaat pre-chorus refrein scatten solo tegenmelodie / tegenstem timing tweede stem unisono variatie verbindingsboog vierkwartsmaat vorm</p>

Ster 3

Muzikale vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. <i>Zing/speel vaardigheden</i>: korte stukken van een lied tweestemmig zingen in parallelle tertsen/sexten; bewust een klankkleur/instrument kiezen, passend bij de (functie van) de gegeven partij; op het gehoor bastonen vinden bij een akkoordbegeleiding; dynamiek, articulatie en herhalingstekens herkennen en uitvoeren; woorden (ritmisch) juist uitspreken bij hoger tempo / snellere passages. Het Engels in liedjes is op niveau klas 2 vmbo/havo b. <i>Complexiteit van het materiaal</i>: liedjes met een grotere ritmische complexiteit uitvoeren; meer 'talige' teksten zingen; speelpartijen tot acht maten lengte. c. <i>Textuur</i>: tweestemmige melodiestemmen samenspelen met een ostinate (bas, ritme) partij; een gezongen melodie combineren met twee ritmisch onafhankelijke begeleidingspartijen (bijvoorbeeld: akkoorden en een bas- of ritmepartij) en dit afwisselen in bijvoorbeeld intro/couplet/refrein. d. <i>Vorm en lengte van het materiaal</i>: liedjes met pre-chorus en bridge zingen; intro, tussenspel of coda spelen bij een gezongen lied.
Creatieve vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. <i>Improviseren</i>: in tweetallen een call-and-response van twee om twee maten improviseren, met en zonder begeleiding; bij een gegeven (melodische) voorzin van twee maten een imiterende nazin improviseren (met toonmateriaal uit de voorzin); deze improvisatievormen kunnen inbedden in een groter geheel (bijvoorbeeld binnen een lied, als solo of als afwisseling op zang). b. <i>Componeren</i>: een akkoord- of basgroove componeren van vier maten en vier akkoorden; een nazin componeren met gegeven voorzin en begeleiding (bijvoorbeeld bij een lied). c. <i>Vastleggen</i>: zelfstandig bepalen wanneer het nodig is iets vast te leggen.
Luistervaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> a. Een melodisch of ritmisch motief herkennen, alsmede de herhaling daarvan. b. Een ostinato herkennen (melodisch en ritmisch). c. Van uiteenlopende muziek de vormonderdelen onderscheiden in eenvoudige vormen die gebaseerd zijn op herhaling en contrast. d. Toonhoogteverloop globaal volgen in traditionele en grafische notatie. e. Eenvoudige ritmische patronen volgen in traditionele en grafische notatie. f. Enkele instrumenten herkennen en benoemen uit de blazerssectie (bijvoorbeeld trompet, saxofoon).
Samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> a. Met een groep uit de klas een stem uit een lied zingen terwijl de rest van de klas iets anders zingt (bijvoorbeeld de tweede stem bij een refrein), onder leiding van de docent. b. Met een groep uit de klas een partij in een meerstemmig spelstuk uitvoeren onder leiding van de docent. c. In duo's een (korte) improvisatie- of componeeropdracht uitvoeren, waarbij beide op elkaar moeten reageren of elkaar moeten aanvullen; aan de rest van de klas kunnen vertellen wat er (alleen en samen met de duopartner) gedaan is. d. De verantwoordelijkheid voor het eigen handelen en de uitkomst van de opdracht delen met de duopartner.

	e. In duo's luistervragen bespreken en beantwoorden en aan de rest van de klas vertellen wat het antwoord is.	
Referentiekader	a. Zich bewust zijn van de ander en begrijpen waarom de ander tot andere keuzes kan komen. Hier in een (klassen)gesprek naar luisteren en respectvol op reageren. b. Zich bewust zijn van impulsief gedrag en boosheid en proberen dat te vermijden. c. Tenminste twee alternatieve oplossingen voor een probleem (c.q. uitvoeringen van een opdracht) in overweging nemen.	
Reflectie	a. <i>Reflectie</i> : met de docent mondeling reflecteren op eigen handelen, samenwerking en resultaat aan de hand van een gegeven checklist of rubric; elkaar een globale beoordeling geven en die wederzijds verantwoorden; concreet (in muzikale termen) aangeven wat er met leerpunten gedaan gaat worden / gedaan is. b. <i>Feedback geven</i> : aan de hand van docentvragen een individuele medeleerling feedback geven op één muzikaal aspect of op de ontwikkeling binnen een aspect ('Wat kun je zeggen over de opbouw van deze solo?') c. <i>Feedback ontvangen</i> : feedback van de docent of een medeleerling op meerdere aspecten vertalen in muzikaal gedrag.	
Begrippen bekend *	afterbeat bas(partij) onderdelen drumstel driekwartsmaat riff	
Begrippen nieuw *	achtergrondkoor akkoord break call-and-response clave ritme contrast dynamiek hook meerstemmig melodisch motief	muzikale lagen muzikale zin ostinaat / ostinato ritmisch motief tegenmelodie / stem tweede stem / tweestemmig unisono voor- en nazin vorm

* Een begrip wordt in twee opeenvolgende sterren als 'nieuw' aangeboden en vervolgens ook nog een of twee sterren als 'bekend'.